

Cauza 121/85

**Conegate Limited
împotriva
HM Customs & Excise**

(cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare
formulată de High Court of Justice)

„Restricții la importuri —
Rațiuni de moralitate publică”

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)
11 martie 1986*

În cauza 121/85,

având ca obiect o cerere adresată Curții, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, de către High Court of Justice de pronunțare, în litigiul pendinte în fața acestei instanțe între

Conegate Limited

și

HM Customs & Excise,

a unei hotărâri preliminare privind interpretarea articolelor 36 și 234 din Tratatul CEE,

CURTEA (Camera a patra),

constituită din domnii T. Koopmans, președinte de cameră, K. Bahlmann, G. Bosco, T. F. O'Higgins și F. Schockweiler, judecători,

avocat general: Sir Gordon Slynn

grefier: doamna D. Louterman, administrator

* Limba de procedură: engleza.

după examinarea observațiilor prezentate

— pentru reclamantul în acțiunea principală, de către domnul N. Peters, barrister,

— pentru Regatul Unit, de către domnul P. Bucknell, în calitate de agent,

— pentru Comisia Comunităților Europene, de către domnul E. White, în calitate de agent,

după ascultarea concluziilor avocatului general, prezentate în ședința din 21 ianuarie 1986,

pronunță prezenta

HOTĂRÂRE

1 Prin Ordonanța din 30 noiembrie 1984, primită la Curte la 29 aprilie anul următor, High Court of Justice, Queen's Bench Division a adresat, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, mai multe întrebări preliminare referitoare la interpretarea articolelor 36 și 234 din acest tratat, pentru a fi în măsură să aprecieze compatibilitatea, cu dreptul comunitar, a anumitor dispoziții din legislația națională în materie vamală.

2 Aceste întrebări au fost adresate în cadrul unui litigiu privind aplicarea sechestrului, de către autoritățile vamale ale Regatului Unit, asupra anumitor loturi de mărfuri importate din Republica Federală Germania de către Conegate Ltd. (denumită în continuare „Conegate”). Cu ocazia unei inspecții la aeroportul unde fuseseră livrate mărfurile, funcționarii vamali au constatat că acestea constau, în esență, în păpuși gonflabile cu caracter sexual evident și alte articole erotice pe care le-au considerat obiecte „indecente și obscene”, al căror import în Regatul Unit este interzis în temeiul secțiunii 42 din Customs Consolidation Act din 1876 (Codul vamal din 1876).

3 Ca urmare a unei cereri formulate de autoritățile vamale, judecătorii de pace („magistrates”) au hotărât confiscarea mărfurilor, decizie confirmată de Crown Court din Southwark. Împotriva acestei din urmă hotărâri, Conegate a formulat o acțiune în fața High Court, susținând că, în circumstanțele speței, confiscarea mărfurilor constituie o încălcare a articolului 30 din Tratatul CEE, care nu poate fi justificată prin rațiuni de moralitate în temeiul articolului 36 din tratat.

4 În sprijinul opiniei sale, Conegate a observat că, dacă Hotărârea Curții din 14 decembrie 1979 (Henn și Darby, 34/79, Rec., p. 3795) admite că interdicerea importului unor mărfuri poate fi justificată prin rațiuni de moralitate publică, și că, în principiu, este dreptul fiecărui stat membru să determine exigențele moralității publice pe teritoriul său, aplicarea unei astfel de interdicții constituie, cu toate acestea, un mijloc de discriminare arbitrară, în sensul articolului 36 teza a doua, în cazul în care în statul membru respectiv comercializarea

acelorași mărfuri este licită. Un astfel de caz este cel al Regatului Unit, unde nu sunt interzise fabricarea și comercializarea de obiecte erotice, spre deosebire de producerea și comercializarea de publicații obscene care făcea obiectul hotărârii menționate anterior.

5 În acest sens, Conegate a amintit că fabricarea obiectelor în cauză în prezentul litigiu nu e supusă niciunei interdicții în legislația britanică, în vreme ce numai comercializarea acestor mărfuri e supusă interdicției de expediere prin poștă și de etalare în spații publice. În părțile constitutive ale Regatului Unit sunt în vigoare alte restricții; astfel, în Anglia și Țara Galilor, autoritățile regionale pot opta să permită libera distribuție sau să limiteze punctele de vânzare și să nu permită distribuția decât în sex-shopuri autorizate

6 Considerând că litigiul ridică o problemă de interpretare a dreptului comunitar, High Court a amânat judecata până când Curtea se va pronunța asupra următoarelor întrebări preliminare:

„1) Dacă mărfurile sunt afectate de o interdicție națională absolută a importului într-un stat membru din alt stat membru, pe motiv că sunt indecente sau obscene pentru că în statul membru de import nu există un «comerț licit» cu mărfurile în chestiune la care se referă considerentele 21 și 22 ale Hotărârii Curții de Justiție Henn și Darby (cauza 34/79, Rec., 1979, p. 3795):

a) este suficient că aceste mărfuri pot fi fabricate și comercializate în statul membru importator fiind supuse numai

i) unei interdicții absolute de a fi expediate prin poștă

ii) unei restricții cu privire la etalarea lor în public, și

iii) în anumite regiuni ale statului membru, unui sistem de autorizare a magazinelor care le vând clienților în vârstă de 18 ani și peste, sistem care nu afectează deloc dreptul pozitiv în materie de indecență și obscenitate;

sau

b) este necesar să existe o interdicție absolută de fabricație și comercializare în statul membru importator?

2) În cazul în care, în statul membru importator există un «comerț licit» cu mărfurile provenind din alt stat membru afectate de o interdicție națională absolută de import, pe motiv că sunt indecente sau obscene, este îndreptățit statul membru importator, ca în împrejurări asemănătoare, să invoce motive de moralitate publică conform articolului 36 din Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene, pentru a interzice importul unor astfel de mărfuri provenind din alt stat membru, pe motiv că sunt indecente sau obscene, sau constituie

o astfel de interdicție un mijloc de discriminare arbitrară sau o restricție deghizată în comerțul dintre statele membre?

3) Interdicția de a importa mărfuri indecente sau obscene, prevăzută de secțiunea 42 a Customs Consolidation Act, constituie un mijloc de discriminare arbitrară sau o restricție deghizată în sensul articolului 36 din Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene atunci când se aplică unor articole interzise de această lege dar nu de Obscene Publications Act din 1959?

4) Fără a aduce atingere răspunsurilor date la întrebările precedente, dacă un stat membru, acționând în conformitate cu obligațiile sale internaționale, în temeiul Convenției de la Geneva din 1923 pentru reprimarea răspândirii și traficului de publicații obscene și a Convenției Poștale Universale (reînnoită la Lausanne în 1974, care a intrat în vigoare la 1 ianuarie 1976), impune o interdicție absolută importului, dintr-un alt stat membru, al mărfurilor care sunt clasificate drept indecente sau obscene, este o astfel de interdicție compatibilă cu articolul 234 din Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene?"

7 Conegate, Guvernul Regatului Unit și Comisia au depus observații.

Cu privire la prima întrebare

8 Conegate se referă la observațiile pe care le-a făcut în fața instanțelor naționale pentru a susține că articolul 42 din Customs Consolidation Act din 1876, interzicând în termeni generali importul de articole indecente sau obscene, comportă o restricție mai severă decât cea care rezultă din legislația aplicabilă comerțului cu astfel de produse în interiorul diferitelor regiuni ale țării precum Anglia și Țara Galilor. Această observație se aplică *a fortiori* situației din Irlanda de Nord, a cărei legislație nu conține restricții cu privire la comercializarea produselor în cauză, altele decât cele cu privire la expedierea prin poștă și la etalarea în public.

9 Guvernul Regatului Unit menționează, mai întâi, că prima întrebare, așa cum a fost formulată de către High Court, redă în mod corect restricțiile privitoare la comercializarea obiectelor indecente sau obscene așa cum există în Anglia, în Țara Galilor și în Irlanda de Nord, dar nu ia în considerare restricțiile mai severe aplicabile în Scoția și în Isle of Man.

În Scoția, legislația aplicabilă interzice distribuția, în vederea unei eventuale vânzări, a „obiectelor obscene”, termenul obiect fiind definit ca incluzând, *inter alia*, reprezentările și modelele; cu toate acestea, nu există jurisprudență pentru a ști dacă expresia „obiecte obscene” cuprinde produse de tipul celor importate de Conegate. Aceste produse fac parte cu certitudine din „reprezentările indecente sau obscene” a căror fabricare și comercializare este interzisă de legea aplicabilă în Isle of Man. Ori, un stat compus, precum Regatul Unit, care admite diferențe între legislațiile părților sale constitutive, dar cunoaște un regim vamal unic, nu are altă opțiune decât să alinieze acest regim vamal la sistemul intern cel mai sever.

10 Guvernul Regatului Unit adaugă că, în ansamblu, dispozițiile aplicabile în diversele părți ale Regatului Unit reflectă o atitudine fără compromisuri în ostilitatea față de comercializarea obiectelor indecente. Din acest punct de vedere, nu e lipsit de importanță să se observe că

legislația britanică a devenit mai strictă în ultimii ani, în special cu privire la fotografiile pornografice, la condițiile de autorizare a sex-shopurilor și la maniera de etalare în public a obiectelor obscene. În esență, nu este vorba de criterii diferite indiferent că este vorba de produse naționale sau importate.

11 Comisia susține, mai întâi, că expresia „comerț licit” așa cum figurează în hotărârea menționată anterior, la care se referă prima întrebare, nu vizează activități comerciale legitime sau respectabile, ci vizează, pur și simplu, orice activitate comercială care este permisă în respectivul stat membru. Acesta ar fi cazul mărfurilor în litigiu, restricțiile enunțate de instanța națională în prima întrebare neconstituind, pentru aceste articole, absența unui comerț licit.

12 Comisia susține, de asemenea, că, dacă statele membre sunt libere, în actualul stadiu al dreptului comunitar, să-și fixeze propriile norme în materie de moralitate publică, această libertate este limitată numai de principiul conform căruia statele membre nu pot supune importurile unor exigențe mai stricte decât cele aplicabile fabricării și comercializării acelorași produse pe teritoriul lor propriu.

13 Prima întrebare ridică mai întâi problema de a ști dacă interdicția de a importa anumite mărfuri poate fi justificată prin motive de moralitate publică dacă legislația respectivului stat membru nu comportă nicio interdicție de a fabrica sau de a comercializa aceleași produse pe teritoriul său național.

14 În această privință, este necesar să fie amintit că, în temeiul articolului 36 din Tratatul CEE, prevederile referitoare la libera circulație a mărfurilor în interiorul Comunității nu se opun interdicțiilor la import justificate prin „rațiuni de moralitate publică”. Așa cum Curtea a stabilit în hotărârea sa din 14 decembrie 1979, menționată anterior, în principiu, intră în competența fiecărui stat membru să determine exigențele moralității publice pe teritoriul său, conform propriei scări de valori și în forma aleasă de acesta.

15 Cu toate acestea, deși dreptul comunitar lasă statelor membre libertatea de a face propriile aprecieri cu privire la caracterul indecent sau obscen al anumitor obiecte, este necesar să se constate că natura șocantă a unei mărfi nu trebuie să fie considerată ca având un grad suficient de grav pentru a justifica restricțiile la libera circulație a mărfurilor atunci când statul membru respectiv nu ia, cu privire la aceleași mărfuri fabricate sau comercializate pe teritoriul său, măsuri represive sau alte măsuri reale și efective destinate să împiedice distribuția lor pe teritoriul său.

16 Rezultă de aici că un stat membru nu poate invoca rațiuni de moralitate publică pentru a interzice importul anumitor mărfuri provenind din alte state membre, atunci când legislația sa nu comportă nicio interdicție de fabricație sau comercializare a acelorași mărfuri pe teritoriul său.

17 Nu este atribuția Curții, în cadrul competențelor care îi sunt atribuite prin articolul 177 din Tratatul CEE, să examineze dacă, și în ce măsură, legislația britanică comportă o astfel de interdicție. Cu toate acestea, este necesar să se precizeze că existența sau inexistența unei

astfel de interdicții într-un stat compus, ale cărui părți componente au propriile lor legislații interne, nu poate fi determinată decât ținând cont de ansamblul acestor legislații. Deși nu este necesar, pentru aplicarea acestei reguli, ca fabricarea și comercializarea produselor al căror import a fost interzis, să fie interzisă pe teritoriul tuturor părților componente trebuie ca, cel puțin, ansamblul regulilor aplicabile să permită să se tragă concluzia că în esență au ca scop o interdicție de fabricare și comercializare a acestor produse.

18 În acest caz, instanța națională a avut grijă să definească, chiar în formularea primei sale întrebări, conținutul legislației naționale a cărei compatibilitate cu dreptul comunitar își propune s-o aprecieze, prin invocarea regimului din statul membru importator, unde mărfurile în litigiu pot fi fabricate liber și unde comercializarea lor este supusă numai restricțiilor, pe care le formulează în mod explicit, și anume o interdicție absolută de expediere prin poștă, o restricție cu privire la etalarea lor în public și în anumite regiuni ale respectivului stat membru, un sistem de autorizare a magazinelor abilitate să vândă aceste mărfuri clienților în vârstă de 18 ani și peste. Cu toate acestea, astfel de restricții nu pot fi considerate ca un echivalent, în esență, al unei interdicții de fabricare și comercializare.

19 În ședință, Guvernul Regatului Unit a insistat, din nou, asupra faptului că în prezent, pe teritoriul britanic, nu se fabrică niciun obiect comparabil cu cele importate de către Conegate, dar că acest fapt nu exclude posibilitatea fabricării unor astfel de obiecte, situație, de altfel, neevidențiată de instanța națională și care nu este de natură să conducă la o apreciere diferită a situației.

20 Prin urmare, este necesar să răspundem la prima întrebare dacă un stat membru se poate prevala de rațiuni de moralitate publică, în sensul articolului 36 din tratat, pentru a aplica o interdicție importului anumitor mărfuri, pe motiv că sunt indecente sau obscene, atunci când aceleași mărfuri pot fi fabricate liber pe teritoriul său și când comercializarea pe acest teritoriu este supusă numai unei interdicții absolute de expediere prin poștă, unei restricții cu privire la etalarea în public, și în anumite regiuni, unui sistem de autorizare a magazinelor abilitate să vândă aceste mărfuri clienților în vârstă de 18 ani sau mai mult.

21 Această concluzie nu se opune ca, odată importate în statul membru respectiv, mărfurile să fie supuse aceluiași restricții de comercializare ca cele aplicabile produselor similare fabricate sau comercializate în interiorul țării.

Cu privire la a doua și a treia întrebare

22 În lumina răspunsului dat la prima întrebare, întrebarea a doua și a treia au devenit fără obiect.

Cu privire la a patra întrebare

23 Conegate, Guvernul Regatului Unit și Comisia sunt de acord că a patra întrebare nu este relevantă pentru soluționarea acțiunii principale. Convenția de la Geneva din 1923 nu se

referă decât la „publicații” obscene care nu fac obiectul litigiului de față, în timp ce Convenția Poștală Universală nu se poate aplica unui import care nu s-a făcut prin poștă.

24 Comisia a mai amintit că, urmare a unei jurisprudențe constante a Curții, articolul 234 din tratat, care salvgardează „drepturile și obligațiile” care rezultă din convenții anterioare tratatului, nu vizează decât drepturile și obligațiile stabilite între statele membre și țările terțe. Aceste convenții nu vor putea fi, prin urmare, invocate pentru a justifica restricții în comerțul dintre statele membre ale Comunității.

25 Trebuie reținut acest argument al Comisiei. Așa cum Curtea a statuat în Hotărârea sa din 14 octombrie 1980 (cauza 812/79, Burgoa, Rec., p. 2787), articolul 234 are ca obiect să asigure că aplicarea tratatului nu afectează nici respectul datorat drepturilor statelor terțe rezultate dintr-o convenție încheiată anterior cu un stat membru, nici respectarea obligațiilor rezultate din această convenție în sarcina statului membru. Convențiile încheiate anterior intrării în vigoare a tratatului nu pot fi, prin urmare, invocate în raporturile dintre statele membre pentru a justifica restricțiile din comerțul intracomunitar.

26 Este necesar să se răspundă la a patra întrebare că articolul 234 din tratat se interpretează în sensul că o convenție încheiată anterior intrării în vigoare a tratatului nu poate fi invocată pentru a justifica restricțiile din comerțul dintre statele membre.

Cu privire la cheltuielile de judecată

27 Cheltuielile efectuate de către Guvernul Regatului Unit și de către Comisie, care au transmis Curții observații, nu pot face obiectul unei rambursări. Întrucât procedura are față de părțile din acțiunea principală un caracter incidental față de acțiunea din fața instanței naționale, este de competența instanței naționale să se pronunțe asupra cheltuielilor de judecată.

Din aceste motive,

CURTEA (Camera a patra),

statuând asupra întrebărilor transmise ei de către High Court of Justice prin ordonanța din 30 noiembrie 1984, declară:

1) Un stat membru nu se poate prevala de rațiuni de moralitate publică în sensul articolului 36 din tratat, pentru a interzice importul anumitor mărfuri pe motiv că acestea sunt indecente sau obscene, atunci când aceleași mărfuri pot fi fabricate liber pe teritoriul său și când comercializarea pe acest teritoriu este supusă numai unei interdicții absolute de expediere prin poștă, unei restricții cu privire la etalarea în public și, în anumite regiuni, unui sistem de autorizare a magazinelor abilitate să vândă aceste mărfuri clienților în vârstă de 18 ani și peste.

2) Articolul 234 din Tratatul CEE se interpretează în sensul că o convenție încheiată anterior intrării în vigoare a Tratatului CEE nu poate fi invocată pentru a justifica restricțiile în calea comerțului dintre statele membre.

Koopmans

Bahlmann

Bosco

O'Higgins

Schockweiler

Pronunțată în ședință publică la Luxembourg, la 11 martie 1986.

Grefier

Președintele Camerei a patra

P. Heim

T. Koopmans